

Euro: Česko a krize

02.Června 2009 Ondřej Krutílek

V souvislosti s „krizí“ (smířme se s oním nepřesným termínem) se v zemích mimo eurozónu začalo znovu intenzivně debatovat o zavedení společné evropské měny. Mohlo by euro Česku pomoci? A změnila krize vůbec něco?

Odpovězme si nejprve na druhou z otázek. Tím, co v poslední době prošlo největšími turbulencemi, nebyl projekt eura jako takový, ale především kontext, v němž společná evropská měna funguje. Z hlediska zemí, které euro nemají, je tato skutečnost klíčová, neboť zřetelně poukazuje na to, že „krize“ sama hrála a hraje, pokud jde o *cíl* začlenění do společné měnové oblasti, jen druhotnou úlohu.

Ano, mohly se změnit preference veřejnosti, část politické reprezentace mohla začít být vůči začlenění do eurozóny shovívavější, nic to však nemění na tom, že podmínky pro přijetí zůstávají tytéž – stejně jako zdrženlivost těch, již na unijní úrovni o přistupování země k euru rozhodují.

Připomeňme, že pro vstup do eurozóny je třeba splnit tzv. maastrichtská konvergenční kritéria (ať už si o jejich užitečnosti myslíme cokoliv) a v poslední době i garantovat, že přistupující země bude daných parametrů dosahovat dlouhodobě. Kvůli přesvědčení, že jakékoli masivní rozšíření eurozóny (nikoli slovenských rozměrů) může celý projekt rozkolísat.

Česka se nic z toho zatím netýká: nejenže neparticipujeme na povinné dvouleté „přípravce“, fixačním mechanismu ERM II, ale neplníme ani další konvergenční kritéria: dříve jsme měli problém s udržitelností veřejných financí, v roce 2008 s požadavkem na nízkou inflaci.

Čistě technicky vzato, společná evropská měna Česku nepomohla, protože na ni v tuto chvíli (dlouhodobě?) nemáme. A platí to i tehdy, pokud dané tvrzení uvedeme v kondicionál, v odpovědi na otázku, zda by euro Česku pomoci *mohlo*, předpokládající, že se nacházíme v situaci těsně před vstupem do společné měnové oblasti.

Eurozóna je navzdory mnoha mýtům primárně záležitostí měny, nikoliv ekonomiky. Hospodářskou konvergenci sice předpokládá, ale důsledně nevyžaduje. Důvodem je mj. to, že projekt společné měny byl od počátku definován zejména politicky.

Finanční otřesy s původem ve Spojených státech se v Česku, jak se zatím ukazuje, projevují především celkovým hospodářským zpomalením. A v této situaci by nám s eurem (bez vlastní měnové politiky) bylo rozhodně hůře než s korunou. Monetární stimuly českému hospodářství by přicházely z Frankfurtu, s minimálním zohledněním zdejší situace (jež je navíc v porovnání s jinými státy střední a východní Evropy, jak před časem upozornil i viceguvernér ČNB Mojmír Hampl, přece jen poněkud odlišná).

Suma sumárum, debata o euru, stejně jako diskuse o jeho výhodách a nevýhodách, zůstává v případě ČR stále táž; „krize“ na jejích parametrech nic zásadního nezměnila. Nejprve musíme splnit konvergenční kritéria, pak uvažovat v kategoriích přínosů a nákladů zavedení společné měny. Jakékoli zbrklé kroky (byť odůvodňované „krizí“) ničemu nenapomohou.